

**Տ. ՊԵՎՈՐԳ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍԱՐՈՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆՈՒՄ
ԵՐԵՎԱՆԱՆ Ա. ԽԱՉԻ ՏՈՆԻ ԱՌԻԹՈՎ**

(29 ապրիլի 2018 թ.)

Յանտուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Սիրելի՛ բարեպաշտ քույրեր եւ եղբայրներ, այսօր Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին նշում է «Երեւման Սրբոյ Խաչին» տոնը՝ աշխարհասփյուռ իր զավակներին հրավիրելով վերստին խորհրդածելու ամենազոր խաչի փրկագործական խորհրդի շուրջ՝ վերահաստատելու իրենց հավատարմությունն ու նվիրումը խաչի դավանանքի հանդեպ:

Թե՛ Հայաստանում, եւ թե՛ ամենահեռավոր հայկական գաղթավայրերում առանձնակի խանդավառությամբ է նշվում Տիրոջ Սուրբ Խաչ կամ Սուրբ Նշան անունը կրող եկեղեցու, մատուռի նավակատիքը. ջերմեռանդ ուխտավորների հոծ բազմություն, մատաղի արարողություն, մանկական երգով ու պարով ուղեկցվող հանդեսներ: Եվ մեր սրտերին ու հոգիներին այն գիտակցությունն է իշխում, որ հակառակ «ի վերայ» խաչի կրած բոլոր տառապանքների, Խաչի տոնն իրականում խաչի հաղթությունն է:

Սիրելի՛ բարեպաշտ հայորդիներ, Երեւման Սուրբ խաչի տոնը նշում են Ուղղափառ բոլոր եկեղեցիները: Այն հատուկ է արեւելաքրիստոնեական ավանդությանը: Հայ Եկեղեցին այն նշում է Հինանց Ե. կիրակիին:

Եկեղեցու ավանդությունը վկայում է, որ 351 թ. մայիսին Երուսաղեմում օրը ցերեկով երկնքում երեւում է Փրկչի խաչի նշանը՝ տարածվելով Գողգոթայից մինչեւ Զիթենյաց լեռ, ավելի փայլուն եւ առավել պայծառ, քան լույսն արեգական: Խաչի շողարձակ երեւումից խամրում է արփին, մթազնում են երկնային լուսատուները: Հոգեւորականներն ու հավատացյալները, ինչպես նաեւ Երուսաղեմում գտնվող օտարականները, «աստվածատեսություն սուրբ երկյուղով եւ ուրախությամբ համակված», շտապում են եկեղեցի՝ Աստվածորդուն օրհնաբանելու:

Ս. Խաչի Երեւման տեսիլքից ոգեշնչված՝ Երուսաղեմի Կյուրեղ պատրիարքը մի նամակ է հղում Կոստանդ կայսերը: Կյուրեղի մեկնությունամբ՝ այդ երեւումը ուղղափառ դավանության պաշտպանությունն էր արիոսականների մոլորության դեմ, որ Կոստանդ կայսեր հովանավորությունն էր վայելում:

Սիրելի՛ բարեպաշտ քույրեր եւ եղբայրներ, Եկեղեցու բեմից շատ է մեկնաբանվել խաչը՝ իբրեւ հաղթության, փրկության եւ կյանքի խորհրդանշի: Այսօր ես կխոսեմ խաչի՝ իբրեւ սիրո խորհրդանշի մասին:

Քրիստոնեական Եկեղեցին հավատում եւ ուսուցանում է, որ աստվածորդու խաչելությունամբ է մարդկության փրկությունն իրագործվում: Պատահական չէ եկեղեցու վարդապետության մեջ ընդգծվում, որ Քրիստոս փրկում է մեզ մեղքի եւ մահվան իշխանությունից: Չկա մարդու հոգին ավելի տանջող ցավ, քան մեղքի իշխանության տակ լինելը, եւ չկա կյանքի գեղեցկությունն ավելի աղավաղող, աղճատող երեւույթ, քան մահը: Սակայն ինչպես է այդ փրկությունն իրագործվում, կամ թե ինչ է նշանակում քրիստոնյայի համար փրկվել մեղքի եւ մահվան իշխանությունից: Հարցի պատասխանը մեր հայացքն ուղղում է վերստին դեպի ամենագոր Սուրբ Խաչի խորհուրդը: Ըստ Հովհաննես Ավետարանչի՝ խաչի հանձնառության միակ զբաղապատճառը սերն է՝ Աստծու սերն առ մարդ. «Աստված այնքան սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ իսկ իր միածին Որդուն տվեց, որպեսզի նա, ով հավատում է Նրան, չկորչի, այլ հավիտենական կյանք ունենա» (Հովհ. Գ. 16): Քրիստոսի զոհաբերությունը հանուն մեղավոր մարդու սիրո անօրինակ դրսեւորում է մարդկային պատմության մեջ: Մեզ ծանոթ է զոհաբերություն ի սեր հայրենիքի, հավատքի, ընկերոջ եւ գաղափարի: Բայց զոհաբերություն հանուն մեղավոր մեկի՝ մարդկային փորձառությանը անծանոթ սիրո դրսեւորում է: Ավելին: Միայն Քրիստոսի զոհաբերությամբ չի սահմանափակվում մարդու հանդեպ աստվածային սերը. այն կրկնապատկվում է, երբ Աստված է զոհաբերում իր Միածին Որդուն՝ ի սեր մեղավոր մարդու: Այս իմաստով պատահաբար չի շեշտում Ավետարանիչը՝ «Աստված այնքան սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ իսկ իր միածին Որդուն տվեց»:

Մարդկային փորձառությունից գիտենք, որ մեղավորից հեռանում են իր մտերիմները եւ անգամ հարազատները: Բայց աստվածային սերը ոչ միայն չի թողնում մարդուն մեղքի պատճառով, այլեւ զոհաբերում է ամենանվիրականը հանուն նրա: Ահավասիկ այսպիսին է աստվածային սերը, անպայմանական: Այս սերն է, որ առաքյալի բնորոշմամբ՝ երբեք չի

տկարանում: Եվ այս սիրով է իրագործվում մարդկային ցեղի փրկագործություն խորհուրդը՝ փրկություն մեղքի եւ մահվան իշխանությունից:

Սիրելի՛ հայորդիներ, Ասում ենք փրկություն մեղքի իշխանությունից, քանի որ միայն այդ սերը կարող է վերափոխել մեր կյանքը, զղջման առաջնորդել մեզ. մենք ունկնդիր ենք լինում մեզ խրատողներին այն ժամանակ, երբ վստահում ենք նրանց սիրուն: Այս նկատի ունենին Եկեղեցու հայրերը, երբ Քրիստոսի սերը բնորոշում էին իբրեւ «բուժիչ սեր»: Ինչու հատկապես բուժիչ, քանի որ այդ սերն է միայն, որ կյանքի է կոչում ներումն ու հաշտությունը, այդ անպայմանական սերը, որն, ինչպես առաքյալն է բնորոշում, իրենը չի փնտրում (Ա. Կորնթ. ԺԳ. 5): Ահավասիկ սիրո այս գիտակցությունն է ազատագրում մեզ մեղքի իշխանությունից: Ավելին. նա, որ ազատվել է մեղքի իշխանությունից այլևս չի վախենում մահից, քանզի մեղքի գերությունից է ծնվում մահվան իշխանությունը, մեղավորի համար մահը միակ իրականությունն է: Մինչդեռ այլ է Քրիստոսով արդարացվածի հայացքը, նա ազատ է մահվան իշխանությունից Քրիստոսով. Ճանաչի՛ր ճշմարտությունը եւ այն քեզ կդարձնի ազատ (Հմմտ. Հովհ. Ը. 32): Նրա համար չկա Քրիստոսից վեր այլ ճշմարտություն, հետեւաբար նրա միակ եւ գերազույն ցանկությունն է լինել Քրիստոսի հետ, քանզի նրա համար «կյանքը Քրիստոսն է» (Փիլիպ. Ա. 21):

Սիրելի՛ քույրեր եւ եղբայրներ, ի՞նչ պատգամ է փոխանցում մեզ Քրիստոսի զոհաբերության խորհուրդը, ի՞նչ է սովորեցնում: Քրիստոսի զոհաբերության խորհուրդը արմատապես փոխում է մեր պատկերացումը սիրո մասին: Մենք սովոր ենք սիրել մեր հարազատներին եւ ընկերներին, մինչդեռ Քրիստոս սովորեցնում է մեզ մեղավորի մեջ տեսնել այդ հարազատին եւ ընկերոջը, ավելին. Քրիստոսի օրինակը գերազանցում է անգամ «Սիրի՛ր քո ընկերոջը, ինչպես քո անձը» պատվիրանը, քանզի նա սիրեց իր ընկերոջն իր անձից առավել:

Հետեւաբար, եկե՛ք նմանվենք մեր Տիրոջը, սիրենք յուրաքանչյուրին այն նույն սիրով, որով Քրիստոս սիրեց մեզ:

